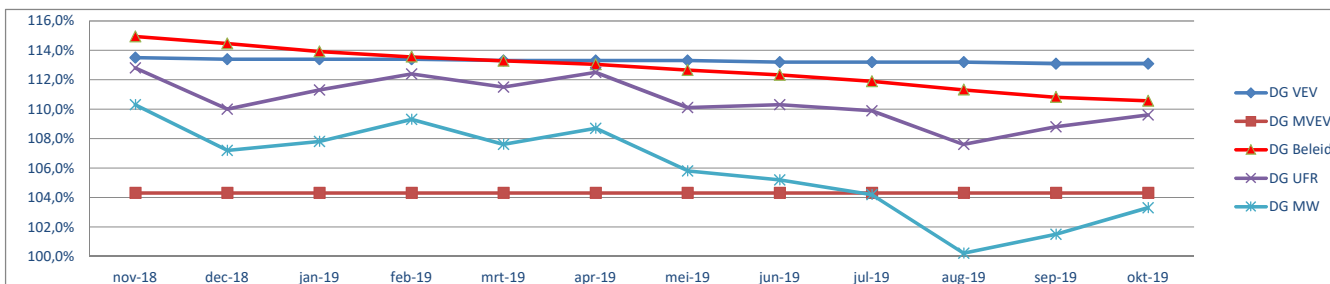

Highlights:

- De 20-jaars swaprente steeg met 20 bp naar 0,39%, de 30-jaarsswap steeg met 21 bp tot 0,43% (bron: DNB). De voorziening pensioenverplichtingen (VPV) op UFR en op marktwaarde daalden met circa € 118 mln. resp. € 166 mln.
- Het pensioenvermogen (PV) daalde met circa € 101 mln.
- De dekkingsgraad op UFR steeg naar 109,6%, de dekkingsgraad op MW steeg naar 103,3%.
- De beleidsdekkingsgraad daalde met 0,2%-punt naar 110,6%. De strategische VEV per 30-9-2019 (vastgesteld in november) is 113,1%. PFSR heeft een reservetekort, herstelplan is ingediend bij DNB.

Datum	DG Beleid	DG UFR	DG MW	DG VEV	DG MVEV
30-11-18	114,9%	112,8%	110,3%	113,5%	104,3%
31-12-18	114,5%	110,0%	107,2%	113,4%	104,3%
31-01-19	113,9%	111,3%	107,8%	113,4%	104,3%
28-02-19	113,6%	112,4%	109,3%	113,4%	104,3%
31-03-19	113,3%	111,5%	107,6%	113,3%	104,3%
30-04-19	113,1%	112,5%	108,7%	113,3%	104,3%
31-05-19	112,7%	110,1%	105,8%	113,3%	104,3%
30-06-19	112,3%	110,3%	105,2%	113,2%	104,3%
31-07-19	111,9%	109,9%	104,2%	113,2%	104,3%
31-08-19	111,3%	107,6%	100,2%	113,2%	104,3%
30-09-19	110,8%	108,8%	101,5%	113,1%	104,3%
31-10-19	110,6%	109,6%	103,3%	113,1%	104,3%

Verloop Pensioenvermogen
Bedragen x € 1.000

Vastrentende waarden (o.a. obligaties)	2.619.317	2.665.082	45.764
Aandelen	775.270	808.907	33.637
Vastgoed	170.965	172.911	1.946
Deposito's/leningen	117.531	113.918	-3.612
Liquiditeiten/activa/passiva	107	18.275	18.168
Rentederivaten: Interest Rate Swaps (IRS)	417.397	216.090	-201.308
Valutaderivaten: FX Forwards	-4.730	-570	4.160

	Totaal pensioenvermogen (PV)		Mutatie PV
	30-9-2019	31-10-2019	oktober
	4.095.858	3.994.613	-101.245

Bijzonderheden	Waarde-ontwikkeling beleggingen
*)	
57.000	-11.236
31.000	2.637
	1.946
	-3.612
18.020	147
-100.000	-101.308
	4.160
6.020	-107.266

Toelichting bijzonderheden

herbalanceringsbeleid teruggebracht naar 3%. Swaps a € 100 mln verkocht en aangekocht in VRW en aandelen

1 mnd onverdiende premie a € 6,0 mln.

Analyse ontwikkeling dekkingsgraad

	30-9-2019	31-10-2019	Delta
Technische voorziening UFR	3.763.721	3.645.929	117.792-
Technische voorziening MW	4.034.463	3.868.560	165.904-
DG UFR	3,6%	4,4%	
DG MW	0,0%	0,0%	
Rente ↑ dan TV ↓ en dan DG ↑			
Beleggingen ↓ dan DG ↓			
Overige effecten	0,8%	1,8%	

Toelichting ontwikkeling beleggingsportefeuille

Er zijn veel beleggers die de komst van de maand oktober vrezen. Ze weten dat de financiële markten in de maand van de vallende bladeren ook vaak de neiging hebben om zich neerwaarts te bewegen. "Oktober is beurscrash maand" lijkt hun devies te zijn. Dat is weliswaar een paar maal ernstig uitgekomen, zoals in 1929 en 1987, maar er zijn aan de andere zijde van het spectrum ook oktobermaanden aan te wijzen waarin de beurzen zich juist van hun meest zonnige kant toonden, alleen, die herinneren we ons minder goed. Enfin, deze oktober was geen maand van grote bewegingen qua rente en aandelenkoersen. De maand zette aarzelend in ten gevolge van onrust over de, ja daar is ie weer, Brexit en de handelsperikelen. Maar toen daar meer positieve ontwikkelingen in te bespeuren vielen en de winstcijfers van de bedrijven over het derde kwartaal in het algemeen goed tot prima te noemen waren, keerde het tij enigszins en wist oktober af te sluiten met overwegend groene cijfers op de koersborden voor aandelen. De wereldindex pluste 0,2% over de maand en kwam de stijging over de eerste 10 maanden van 2019 uit op maar liefst 23,6%. Ook de aandelenportefeuille van het fonds beleefde een redelijk goede maand met een plus van 1,13% en een 10-maands resultaat van + 18,1%. De lagere stijging werd vooral veroorzaakt doordat het fonds een grote positie had in aandelen van opkomende markten en die toonden een minder goede performance tot nu toe. De categorie vastgoed ging 0,85% vooruit en liep het resultaat tot en met oktober op naar 4%. De rente bewoog zich met kleine stapjes overwegend naar boven in oktober. De 30jaars swaprente steeg met 21 basispunten naar een niveau van 0,43%. De 10jaarsrente op Duitse en Nederlandse staatsleningen steeg met zo'n 15 basispunten naar niveaus van respectievelijk - 0,41% en - 0,28%, dus nog wel steeds onder het vriespunt. Het oplopen van de rente leidde tot verliezen qua waarderingen van de obligatiebeleggingen en de renteswaps, als spiegelbeeld van het voorzichtig stijgen van de dekkingsgraad ten gevolge van het dalen van de waardering van de verplichtingen. De totale portefeuille van het fonds behaalde over de maand oktober een negatief resultaat van 2,46%. Het Mandaat behaalde een performance van -1%. De Matchingportefeuille daalde met 1,95%, terwijl de Returnportefeuille vooruit ging met 0,68% dankzij de aandelen en het vastgoed. De beleggingen in obligaties met een hoger risicoprofiel werden ook geraakt door de stijging van de rente, maar de daling viel met 0,22% mee. Over de eerste 10 maanden van 2019 was het totaal beleggingsresultaat + 19%. De laatste 2 maanden van het jaar gaan bepalen of het fonds dit mooie resultaat weet vast te houden, waarbij de ontwikkeling van de rente de boventoon zal voeren.

Definitie en bepalingen dekkingsgraden

Pensioenvermogen (PV): De activa van het pensioenfonds zijn alle beleggingen (inclusief aandelen, obligaties, derivaten en liquide middelen) en overige activa, onder aftrek van kortlopende passiva.

Beleidsdekkingsgraad (BDG): Deze dekkingsgraad is het 12-maandsgemiddelde van de DG UFR. Ter zake het herstelplan is dit de indicator onder het nFTK. Komt deze onder de VEV, dan dient een herstelplan te worden ingediend bij DNB.

DG UFR: Deze dekkingsgraad geeft aan in hoeverre de pensioenverplichtingen kunnen worden nagekomen. De toezichhouder (DNB) verplicht pensioenfondsen om hun beleidsdekkingsgraad te berekenen op basis van de door DNB gepubliceerde rentecurve UFR.

DG MW: Het bestuur gaat voor wat betreft de bepaling van het beleggingsbeleid en het risico-afdekkingsbeleid (beheersen rente- en inflatierisico) uit van de marktrente.